

Още при Яворов се забелязва и друга важна промяна в осмислянето на мотива "орис". Изреченото от орисниците (Бог, незнаен Глас) вече не би могло да се разкаже с думи, както това лесно прави Вазовият герой в поемата "В царството на самодивите". Яворовият лирически субект най-често спира до признанието: "Аз страдам". Останалото може да се каже единствено "без слогове, без звук"... сърцето "всичко знае - вечно ще мълчи..."

БЕЛЕЖКИ:

1. Тук няма да се спираме на всички съществуващи конкретизации на мотива "орис" в българската литература. Причината да бъдат избрани именно текстовете на Вазов и Михайловски се крие във факта, че спрямо тях Яворовата поезия е в особени отношения - пренаписвайки текста на Вазов, тя се оказва в позицията на дописваща този на Михайловски.
2. Всички цитати от Михайловски са по: Михайловски Ст. "Орисия" - Мисъл, 1893, кн. 9, с. 533-540.
3. Всички цитати от Яворов са по: Яворов П. К. Съчинения. Т. 1, С., БП, 1993.
4. Всички цитати от Вазов са по: Вазов Ив. "В царството на самодивите". - В: Пълно събрание съчиненията на Иван Вазов. Т. 4, С., 1914, с. 107-161.
5. С "двоен пламък" в непримиримите си "две души" Яворовият лирически субект ще открива *ден в нощта и нощ в деня* ("Маска"), *проказата, превърната в любов и любовта в омраза* ("Покаяние"), ще бъде все "напред самотно устремен" *подир... сенките на облаците*,
6. Да бъде с "двоен дух.../ И двоен взор, и понимание двойно...", съставен от *парадоксални в единството си същности* (творение "всесилно и немощно", "за слава жадно, сито", "люто и любвеобилно", "без воля..., но упорито").
7. Примерите от Яворов са от следните стихотворения: "Две души", "Песента на поета", "Славата на поета".
8. Вж. Повече за осмислянето на тези образи у: Хаджикосев С. Българският символизъм. С., БП, 1979, с. 90-91.